

TUROB - MITT MOSKOVA 2013 Turizm Fuarı Sonuç Raporu

MITT 2013 Turizm Fuarı

Rusya'nın başkenti Moskova'da 20-23 Mart 2013 tarihleri arasında düzenlenen 20. MITT Turizm Fuarında dünyadaki 197 destinasyondan yaklaşık 3.000 stand yer aldı. Fuarı yaklaşık 80 bin kişinin ziyaret ettiği fuar idaresi yetkililerince açıklanmıştır. Fuarda en büyük alan kiralayan ülke Türkiye oldu. Rusya pazarındaki gelişmelere bağlı olarak Yunanistan, İtalya, İspanya (iki ayrı stand İspanya ve Katalunya), İsrail, Bulgaristan ve Birleşik Arap Emirlikleri (Dubai) stand alanları ve katılımcı sayılarının fazla olması dikkat çekmiştir.

Ancak, fuarın eski parlak günlerine karşın geçtiğimiz yıllarda da görüldüğü üzere sürekli olarak ziyaretçi sayısında önemli oranda gerileme olduğu fuar katılımcıları tarafından dile getirilmiştir. Bunun en önemli nedenleri olarak; MITT fuarının başlamasından sadece 1 gün öncesinde sona eren yine Moskova'da gerçekleştirilen Intourmarket Turizm Fuarının yapılması ile bazı profesyonellerin bu fuara katılmayı tercih etmeleri, Rus tüketicilerin fuarlar yerine workshoplara daha fazla ilgi göstermeleri, internet kullanımının önemli oranda artış göstermesi ve turizm profesyonelleri açısından Moskova'nın pahalı bir şehir olması olarak gösterilmektedir.

Rusya nüfusunda artış oranının yavaşlamasına bağlı olarak nüfusun yaşlanmaya başlaması sağlık ve tedavi turizminin gelişmesine yol açmaktadır. Bu husus dikkate alınarak fuarda "Medikal&Health Tourism Congress& Exhibitions" bölümü açılmış, bu bölümde ülkemizden de birtakım sağlık kuruluşlarının stand aldıkları gözlemlenmiştir. Diğer yandan tıbbi tedavi konusunda özellikle kaliteli standartlarda hizmet almak isteyen Rus vatandaşları sayısı her geçen gün artmaktadır.

21.MITT Moskova Turizm Fuarı 19-22 Mart 2014 tarihleri arasında gerçekleştirilecektir.

Türkiye Standı

Rusya pazarında turizm amaçlı yurt dışı çıkışlarda pazar liderliğini uzun yıllardır elinde bulunduran Türkiye MITT Moskova Turizm Fuarına "en büyük stand alanı" ile katılım sağlayan ülke oldu. Moskova Kültür ve Tanıtma Müşavirliğinin son derece başarılı organizasyonu ile hazırlanan 1.254 metrekare büyüklüğündeki Türkiye standında kamu-özel sektör işbirliğinde destinasyon / bireysel tanıtım konsepti benimsendi. Türkiye standı içerisinde en çok Antalya destinasyonundan (Belek, Kemer, Side) katılımcının yer aldığı, İstanbul, Ankara, Muğla ve diğer bölgelerimizden ise az sayıda kurum/kuruluşun stand olarak katılım sağladığı gözlemlenmiştir.

Türkiye standı gerek organizasyon gerekse görsel bütünlük açısından ziyaretçiler, katılımcılar ve basın mensuplarınca büyük beğeni topladı. Fuar süresince devam eden halk oyunları gösterileri ile zengin ikram standı ziyaretçi ilgisini artırmıştır.

Türkiye ana standı dışında da ülkemizden birçok otel ve tur operatörünün fuarın diğer salonlarında bireysel standlar ile katılım sağladıkları görülmüştür. Bunların kiraladıkları toplam alanın yaklaşık 1.000 metrekare civarında olduğu tahmin edilmektedir.

Turob Standı

İstanbul ve Türkiye'nin tanıtımının yapıldığı TUROB standında Rusça hazırlanmış tanıtım malzemeleri ile çeşitli promosyonel malzeme ziyaretçilere verilmiştir. İstanbul ve Türkiye haritaları, tanıtım DVD'leri, İstanbul Shopping Fest tanıtım malzemeleri ile Hotel&Travel Guide dağıtımı yapılmıştır.

Fuarı İstanbul Özel İdaresini temsilen ziyaret eden heyet TUROB standında Moskova Kültür ve Turizm Müşavirliği, basın mensupları ve tur operatörleri ile çeşitli görüşmeler yaparak görüş ve talepleri almışlardır.

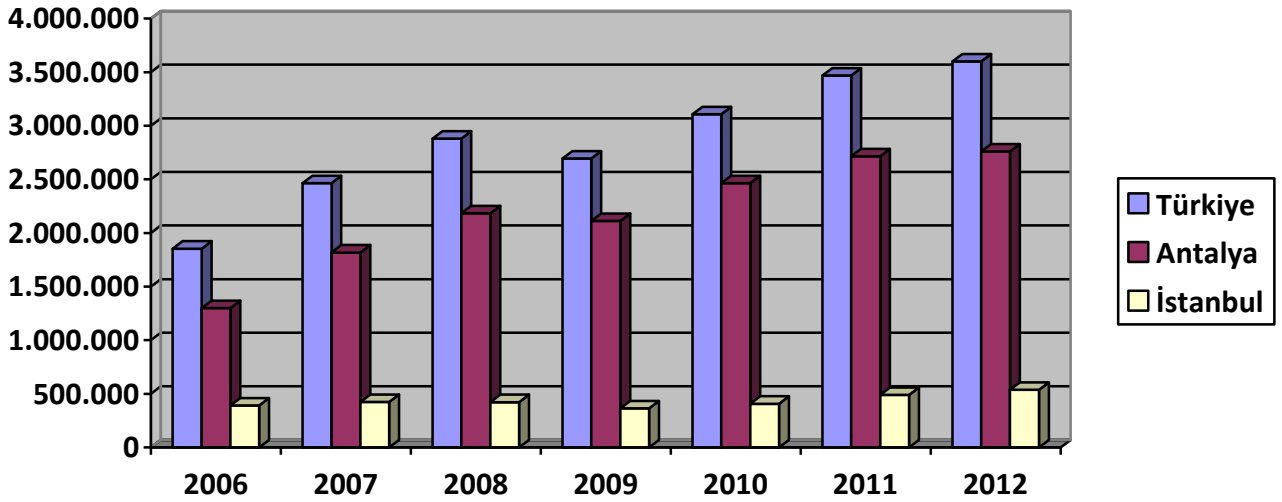
TUROB standında özellikle online rezervasyonlar konusunda çok sayıda görüş talebi alınmıştır. Aynı konuda online rezervasyonlarda Rusyanın önemli portalleri olarak gösterilen Tophotels.ru ve Ostrovok.ru temsilcileri ile görüşülmüştür.

Rusya – Türkiye turizmi

Rusya'dan ülkemize turist sayısı istikrarlı olarak artışını sürdürmektedir.

2012 yılında Rusya Federasyonunu ziyaret eden yaklaşık 300 bin Türk vatandaşının 200 bini turizm amacı ilke ülkeye gitmiştir.

2012 yılında ülkemizi bir önceki yıla oranla %3.8 artışla 3.6 milyon Rus vatandaşı ziyaret etmiştir. Rus vatandaşlarının 2.7 milyonu Antalya, 537 bini ise İstanbul destinasyonun tercih etmiştir.

Rusya

Yaklaşık 17 milyon metrekare yüzölçümü ile dünyada en büyük yüzölçümüne sahip Rusya Federasyonunun nüfusu 142 milyondur. Rusya nüfusunda artış oranı durma noktasına gelmiş, bu durumda yaşlı nüfus sayısı gün geçtikçe artış göstermiştir. Nüfus artışı için hükümet tarafından bir dizi ilave teşvikler getirilmiştir.

Rusya gelişen ekonomi ve uluslararası ilişkiler ışığında 2012 yılında Dünya Ticaret Örgütü üyeliğine katılmıştır. Böylece Rusya ile ticaret engellerinde yaşanan kısıtlamalar daha az seviyelere inmiştir.

Dünyanın en büyük doğalgaz ve en büyük ikinci kömür rezervlerine sahip ülke konumundaki Rusya petrol üretiminde ise dünya sekizincisidir. Diğer yandan dünyada tahıl ve hububat üretiminde de lider ülkeler arasındadır. Rusya toplam milli geliri yaklaşık 1.5 trilyon dolardır.

Kaydedilen bu ekonomik koşullar, ülke yönetim rejimindeki gelişmeler, artan refah dikkate alındığında turizm amaçlı yurtdışı çıkışlarda istikrarlı artış görülmektedir. Rus tüketicilerin tatil anlayışlarında tatil-kum-güneş dominant olsa da son yıllarda bu turizm ürününe ilave olarak kültür, alışveriş, eğlence, gastronomi alanlarında da tercihlerde artış kaydedilmiştir. Nitekim 2012 yılında -üstelik uzun vize prosedürlerine karşın- İspanya, Almanya, Kıbrıs, Yunanistan, Bulgaristan gibi AB üyesi ülkelere çıkışlarda önemli artışlar kaydedilmiştir.

Global Blue tarafından yapılan açıklamaya göre sadece alışveriş için 2012 yılında Rus vatandaşları Avrupa'da 2.4 milyar dolar harcama yapmışlardır. Kasım, Eylül, Ekim, Ocak ve Ağustos sırası ile en çok alışveriş yapılan aylar olmuştur. Bu miktar sadece kredi kartları ile yapılan ve taxfree için form doldurulan alışverişleri kapsamaktadır. Diğer yandan Rusya'da açıklanan bankacılık verilerine göre ödemelerinin %84'ü nakit para, % 16'sı ise kredi kartları ile yapılmaktadır. Bu veriler dikkate alındığında Avrupa'da Rus vatandaşları tarafından 2012 yılında yapılan alışveriş harcamalarının miktarı son derece yüksek rakamlara erişmektedir.

2011 Yılında Rus vatandaşlarının yurt dışında 32,4 milyar dolar harcama yaptığı, aynı yıl turizm gelirinin ise 9,9 milyar dolar olduğu açıklanmıştır. Aradaki açığı dikkate alan hükümet ülkenin sahip olduğu doğal ve tarihi varlıkları da dikkate alarak ülkeye gelecek turist sayısını artırmak üzere turizm yatırımlarının ve altyapının geliştirilmesi için çok sayıda teşvik hayata geçirmiştir. Ülkeye gelen turist sayısında 2016 yılına kadar yıllık %4-6 oranında artış hedeflenmektedir. Turist sayısının artması için katı olarak uygulanan vize rejiminde kolaylıklar sağlanmaktadır. Örneğin, St.Petersburg'a feribot veya kruz gemileri ile gelen yabancılara 3 gün süre ile vize muafiyeti uygulanmaktadır. 2014 Kış olimpiyatları katılımcı ve izleyicilerinden vize istenmeyeceği açıklanmıştır.

Rusya; 2013 Yaz Universiade oyunlarına (Kazan), 2014 Kış Olimpiyatlarına (Sochi)ve 2018 FİFA Dünya Kupası'na evsahipliği yapacaktır.

Rusya'da internet kullanımı çok hızlı gelişmektedir. 2011 yılında 4,9 milyar dolar tutarında turizm rezervasyonu online olarak yapılmıştır. Bunun oransal dağılımı; %45 havayolu bileti, %25 Otel rezervasyonu, %14 Demiryolu rezervasyonu ve %16 Paket tur satın alınması olarak gerçekleşmiştir. İnternet kullanımındaki artışa bağlı olarak özellikle sosyal medya (facebook, twitter, vkontakte, yerel mobil uygulamaları vs.)ve online rezervasyonlar büyük ilgi görmektedir. Moskova şehir yönetimi 2012 yılında şehrin sosyal medyada tanıtımı için 2 milyon dolar harcama yaptığını açıklamıştır. Rusya Federasyonunda toplam reklam piyasası verilerine göre ise; 2012 yılı gerçekleşen ve 2013 yılı sonundaki tahminleri ise;

Reklam kanalı	2012 Yılında Gerçekleşen oran	2013 yılı beklentisi	2013/12 Değişim oranı
Online	%19	%22	+%3
Basılı malzeme	%13,6	%12,6	-%1
Televizyon	%48	% 46,4	-%1,6
Diğer	%19,4	% 19	-%0,4

Hava yolu ile ulaşım ülkenin coğrafi konumu gereği en çok gelişmeye açık alan görünümündedir. Ülkede yaklaşık 1.250 adet havaalanı bulunmaktadır. Havaalanlarının büyük bölümü küçük uçakların kullanımı için uygundur. Orta vadede, ülkemizde havacılık alanında son 10 yılda hayata geçirilen atılım ve projelerin benzerlerinin Rusya'da da hayata geçirileceği beklenmektedir. Nitekim, Rus milli havayolu şirketlerinin engellemeleri, yüksek havaalanı maliyetleri ve vergilerin anormal seviyelerdeki seyri ülkeye sefer düzenleyen Rusya dışından havayolu şirket sayısını minimum seviyelerde tutarken yapılan yeni düzenleme ve girişimler neticesinde Avrupa'nın önde gelen düşük maliyetli (Low cost) havayolu şirketi Easyjet 2013 Mart sonu itibari ile Londra-Moskova direkt seferlerine başlamış olup kısa süre içerisinde bu sefere Manchester-Moskova uçuşunu da ilave edecektir. Türk Havayolları ve Anadolujet Rusya'nın 8, Pegasus havayolları ise 2 ayrı şehirden olmak üzere toplam 10 şehirden ülkemizde direkt olarak 3 şehre (İstanbul, Ankara, Antalya) günlük tarifeli seferler bulunmaktadır. 2013 yılı için en önemli gelişme ise Türk Havayolları'nın Rusya'nın önde gelen havayolu şirketlerinden UTair ile ortak uçuş (codshare) anlaşması yapması olarak görülmektedir. Söz konusu sözleşme ile UTair Rusya'nın birçok bölgesinden taşıyacağı yolcularına THY ile bağlantılı uçuş yapma imkanı sağlayacak. Söz konusu sözleşmenin 2013 yılında THY'nin Rusya seferlerinden Türkiye üzerinden taşıyacağı yolcu sayısında yaklaşık 80 bin, 2014 yılında ise 150 bin yolcu artışı beklenmektedir.

2012 yılında Rusya'da faaliyet gösteren yerel havayolu firmalarının yolcu sayıları ve önceki yıla oranları aşağıda yer almaktadır.

Havayolu Şirketi	2012 Yılı Taşınan Toplam Yolcu Sayısı (Milyon)	2012/2011 oranı
Aeroflot	17,6	+% 24,6
Transaero	10,3	+% 22,2
UTair	9,4	+% 24,4
S7	8,3	+% 25,6

Kısa süre önce Kıbrıs Rum Kesminde meydana gelen ekonomik kriz ve bankalarda bulunan mevduatların dondurulması, sonrasında ise 100 bin euronun üzerindeki hesaplardan %40 oranında vergi alınması ve/veya bu oranın belli süre ile bloke edilmesi konusu Rusya kamuoyunda gündemin en önemli maddeleri arasında yer alıyor. Rusya'da faaliyet gösteren birçok banka, yatırım kuruluşu ile bir kısım Rus vatandaşlarının Kıbrıs Rum Kesmi bankalarında yaklaşık 31 milyar dolar civarında mevduatlarının olduğu bilgisi basında yer almaktadır.

STR Global tarafından yapılan açıklamaya göre; 2012 yılında Rusya Federasyonu ülke genelindeki otellerde ortalama oda doluluğu %59,8 (2011 / %56,9) ortalama oda başı günlük satış fiyatı ise 125,55 Euro (2011 / 119,20 Euro) olarak gerçekleşmiştir. Moskova'da ise ortalama oda doluluğu %66,7 (2011 / %63,6) ortalama oda başına günlük satış fiyatı ise 147,62 Euro (2011 / 138,38 Euro) olarak kaydedilmiştir. Bu ortalamaya karşın, dünyada en pahalı konaklama hizmeti sunan Moskova'da 5 yıldızlı otellerin gecelik ücretleri 350 Euro'dan başlamaktadır. Fiyatların yüksek olmasının temel sebepleri olarak nitelikli konaklama tesisi sayısının az olması, aşırı talep, şehirde birbiri ardına gerçekleştirilen organizasyonların fazla olması ve maliyetlerin yüksek olması olarak karşımıza çıkmaktadır.

Ülkedeki son ekonomik ve siyasi gelişmelere bağlı olarak Morgan Stanley Rus ekonomisinin 2013 yılı sonu büyüme hedefini %3,1'den %2,9'a ve 2014 yılı için ise %3,7'den %3,4'e revize etmiştir.

Rusya Vatandaşlarının Yurtdışı Çıkışları

Rusya Federasyonunda günden güne ülke vatandaşlarının yurt dışına çıkışları artmaktadır. 2012 yılında bir önceki yıla oranla % 9 artışla toplam 47,8 milyon kişi yurt dışına çıkmıştır. Yurt dışına çıkışlarda oransal olarak en büyük artış +% 48 ile Polonya'da kaydedilmiş bu ülkeyi Birleşik Arap Emirlikleri % 42, Mısır +% 35, İspanya +% 26, ve Kıbrıs Rum Kesmi +% 25 olarak takip etmiştir.

Ruslar; Ukrayna, Kazakistan, Özbekistan gibi eski Sovyet ülkelerine arkadaş ve akraba ziyaretleri amacı ile, Finlandiya'ya özellikle Noel dönemlerinde alışveriş ve haftasonu tatili amacı ile, Çin'e iş ve ticaret amacı ile, İspanya, İtalya, Fransa, İngiltere'ye tarih, kültür ve alışveriş amacı ile, Türkiye, Mısır, Tayland ve Yunanistan'a deniz, kum, güneş amacı ile gitmektedirler.

RUSYA FEDERASYONU VATANDAŞLARI ÇIKIŞLARI				
S.No	Ülke	2012	2011	Değişim (%) 2012/11
1	Finlandiya	5,118,780	4,416,283	16
2	Türkiye	3,334,727	3,260,138	2
3	Çin	2,312,199	2,432,615	-5
4	Mısır	2,246,440	1,659,611	35
5	Estonya	1,825,923	1,678,374	9
6	Almanya	1,385,363	1,325,452	5
7	Tayland	1,112,253	917.848	21
8	Polonya	1,014,622	684.428	48
9	İspanya	990.637	785.866	26
10	Litvanya	910.511	755.926	20
11	Yunanistan	834.355	710.304	17
12	İtalya	794.323	734.210	8
13	BAE	649.428	457.736	42
14	Çek Cumhuriyeti	505.163	462.092	9
15	Kıbrıs Rum Kes.	477.106	380.231	25
16	Bulgaristan	469.122	405.689	16
17	Fransa	457.083	410.574	11
18	Letonya	371.351	325.839	14
19	İsrail	339.029	335.933	1

*Eski Sovyet ülkeleri Ukrayna, Kazakistan, Azerbaycan vs.hariç.

Rusya'da Resmi tatiller: (yılın bu dönemlerinde yurt dışı çıkışlar önemi oranlarda artmaktadır)

1-4 Ocak	Yeni Yıl
7 Ocak	Ortodoks Yeni Yılı
8 Mart	Dünya Kadınlar Günü
1-2 Mayıs	İşçi ve İlkbahar Bayramı
9 Mayıs	Zafer Günü
12 Haziran	Bağımsızlık Günü
4 Kasım	Milli Uzlaşma Günü
12 Aralık	Anayasa Bayramı

Turizm amacı ile 2012 yılında bir önceki yıla oranla % 6 artış ile 15,3 milyon kişi yurt dışına çıkmıştır. En büyük artış % 39 oranı ile Birleşik Arap Emirlikleri'nde kaydedilmiş, bu ülkelyi Mısır +%31, Kıbrıs Rum Kesmi +%25 ve İspanya +%23 olarak tespit edilmiştir. En büyük düşüş ise %44 oranı ile Finlandiya'da kaydedilmiştir.

RUSYA FEDERASYONU TURİZM AMAÇLI ÇIKIŞLAR				
S.No	Ülke	2012	2011	Değişim (%) 2012/11
1	Türkiye	2,516,136	2,681,662	-6
2	Mısır	1,906,637	1,452,813	31
3	Çin	1,328,850	1,502,344	-12
4	Tayland	885.113	780.234	13
5	İspanya	792.084	645.303	23
6	Almanya	713.096	702.346	2
7	Yunanistan	690.412	612.464	13
8	İtalya	570.764	571.603	-0,1
9	BAE	549.382	394.581	39
10	Finlandiya	512.547	912.105	-44
11	Kıbrıs Rum Kes.	404.741	323.631	25
12	Bulgaristan	389.424	339.643	15
13	Çek Cumhuriyeti	379.723	367.461	3
14	Fransa	299.313	267.167	12
15	Avusturya	219.408	190.840	15
16	İsrail	219.019	225.976	-3

*Eski Sovyet ülkeleri Ukrayna, Kazakistan, Azerbaycan vs.hariç.

Turizm amaçlı çıkışlarda 2012'deki düşüşe karşın Türkiye pazar liderliğini sürdürmektedir. Türkiye'nin tercih edilmesinin sebepleri olarak;

- vizesiz seyahat,
- uygun fiyat/kalite dengesi,
- iklim,
- uçuş süresi/uçak imkanlarının fazla olması,
- herşeydahil (All Inclusive) tatil imkanı,
- yüksek standartlı oteller
- tarihi eserlerin fazla olması

öne çıkmaktadır.

Yapılan araştırmalara göre Türkiye genel olarak çocuklu aileler tarafından tercih edilmektedir. İstanbul'a gelen Ruslarda ise son dönemlerde yüksek gelirli turist grubunda artış tespit edilmiştir. Ancak, özellikle 30-40 yaşlarında, iyi eğitim almış, orta sınıf gelir grubu mensuplarının öncelikli olarak İspanya, Fransa, Kıbrıs Rum Kesmi ve İtalya gibi ülkeleri tercih ettikleri gözlemlenmektedir. Bu grup mensuplarının

ülkemize çekilmeleri için gastronomi, eğlence, marka ürünlere erişim imkanı sağlanan alışveriş ile deniz/kum hizmetlerinin aynı destinasyon içerisinde sağlanması gerekmektedir.

Moskova Kültür ve Tanıtma Müşavirliğinin başarılı çalışmaları neticesinde Ocak 2013 içerisinde Rusya televizyonlarında ekrana gelen bir program Rus haklının kalbinde Türkiye için özel bir yer açmıştır. Bu programda; bir süre önce Antalya'da trafik kazası geçirerek felç olan ve ailesine ulaşamayan bir Rus gence Antalya'lı Gülsüm Kabadayı'nın (Gülsüm Ana) sahip çıkması övgü ve minnet ile gösterilmiş, bu programdan kısa süre sonra da Gülsüm Ana yılın annesi olarak seçilmiştir.

Rus turistlerin toplam yurtdışı turizm harcamaları 2007 yılında 9.3 milyar dolardan 2011 yılında 22.5 milyar dolara ulaşmıştır. 2016 yılında toplam harcamanın 37,5 milyar dolara çıkması tahmin edilmektedir. Bir başka anlatım ile Rus vatandaşlarının yurtdışı turizm harcamalarının 2016 yılına kadar toplamda %8 artış göstereceği öngörüldürken bu oranın artan fiyatlar ve maliyetler göz önüne alındığında Türkiye için %17 olacağı tahmin edilmektedir.

Sonuç

1. Rusya Devlet İstatistik kurumu verileri sadece ülkeden çıkan vatandaşlarını kapsamaktadır. Rusya dışında yaşayan Rus vatandaşlarının ülkemize yaşadıkları ülkeden (Almanya, Ukrayna, Bulgaristan vs.) gelmeleri nedeniyle Türkiye ile Rusya devlet istatistiklerde sayısal fark oluşmaktadır.
2. Kültür ve Turizm Bakanlığı Moskova Kültür ve Tanıtma Müşavirliğinin başarılı organizasyonu ile hazırlanan Türkiye standı fuarın en başarılı standları arasında yer almıştır.
3. İlk değerlendirmelere göre ülkemize olan erken rezervasyonların geçen yıla oranı %7-10 oranında arttığı dile getirilmiştir.
4. Rusya'nın önemli tur operatörlerinden Biblo Globus'un ülkemizde operasyonlarına kısa süre içerisinde başlayacağı açıklanmıştır.
5. Intourist-Thomas Cook 2013 yılında "Rusya'da Marmaris yılı" kampanyası ile satışlarına başlamıştır. Kampanyanın Marmaris'e gelecek Rus turist sayısında önemli artış sağlayacağı beklenmektedir.
6. Rus turistlerin Avrupa'ya ilgileri artmaktadır. 2012 yılında İspanya, Yunanistan ve İtalya önemli artış kaydetmiştir. Artışın sürekliliği açısından ülkelerin vize kolaylıkları ve vize merkezi sayılarının artırılması ve tanıtım konusunda yoğun çaba içerisinde oldukları gözlemlenmektedir.
7. Kış turizmi ve Rus nüfusunun yaş ortalamasının artması nedeniyle bu alanlarda ülkemiz açısından önemli fırsatlar bulunmaktadır.
8. Rusya'da profesyonellerin fuarlara ilgisi bitme noktasına gelmiştir. Fuarların yerine workshop ve online reklamların neticelerinin alınma ihtimalinin daha yüksek olduğu izlenmektedir.
9. Rusya'dan ülkemize 2013 yılında gelecek turist sayısında, pazarda deniz-kum-güneş turizmi dışında ülkemiz için önemli sayılabilecek bir talep oluşturulmadığından ve söz konusu talebin ise Haziran-Temmuz-Ağustos aylarında ülkemize en çok talep olan dönemle paralellik göstermesi nedeniyle bir önceki yıla oranla önemli oranda artış kaydedilemeyeceği tahmin edilmektedir.